

Nedokončana Plečnikova stavba, ki ni nikoli služila svojemu namenu #foto

0,39

Avtor: [Neža Mrevlje](#)

Foto: Polkrožno štirinadstropno stavbo za Bežigradom je Plečnik za semenišče zasnoval v krožni kompoziciji, vendar je to uresničitev prekinila druga svetovna vojna.

Baragovo semenišče je nastalo na opuščnem ljubljanskem pokopališču. Sprva so

razmišljali, da bi na tem mestu postavili novo stolnico, na koncu so se odločili, da bo tam semenišče. Slednje v Plečnikovi stavbi ni sicer nikoli zaživel, je pa objekt kasneje dobil pomembno vlogo tako v družabnem kot v umetnostnem in družbenem prostoru.

Ozadje o nastajanju Baragovega semenišča, za katerega je **Jože Plečnik** naredil načrte med letoma 1936 in 1938, gradili pa so ga med letoma 1938 in 1955, **Andrey Hrauskypopisuje** v knjigi *Plečnikova arhitektura v Ljubljani*.

Ko je po 120 letih uporabe postalo ljubljansko pokopališče ob cerkvi sv. Krištofa, ki je stala ob sedanji Dunajski cesti v bližini Gospodarskega razstavišča in so ga zgradili leta 1779, premajhno, so leta 1906 odprli novega – sedanje Žale. Staro je bilo opuščeno, med razmišljanji, kaj s tem prostorom, pa se je pojavilo več idej.

Ena od teh je bila, da bi se tja preselila Ljubljanska škofija in da bi zgradili novo stolnico, a prevladala je odločitev, da postavijo semenišče. Kot piše poznavalec Plečnikovega dela, arhitektu to ni bilo pogodu, saj je sam na tem mestu načrtoval cerkev Hram slave,

kot slovenski Panteon, kar se je vpenjalo v njegovo zamisel o zasnovi Ljubljane kot novih Aten.

V stavbi, ki nikoli ni služila prvotnemu namenu, so zdaj **Pionirski dom** s **Festivalno dvorano**, Slovensko mladinsko gledališče in Študentski dom Akademijski kolegij. Foto: Ana Kovač

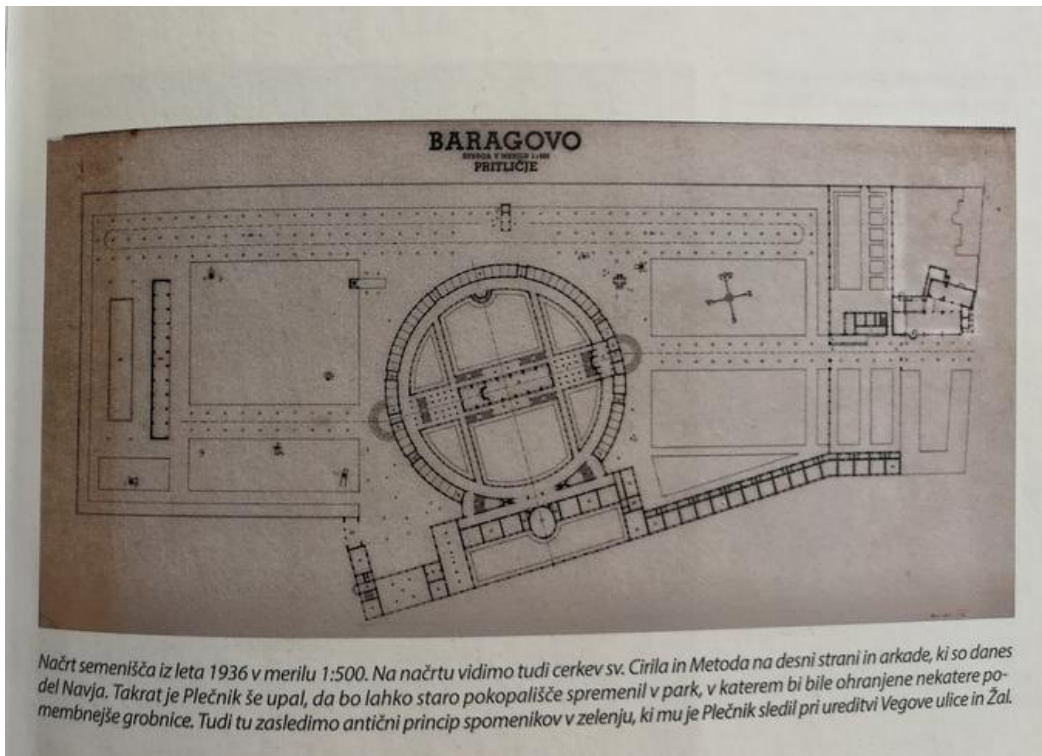
Foto: Ana Kovač

Plečnik je projektiral zastonj

Čeprav se Plečnik s tem ni strinjal, se je vseeno lotil načrtov za izgradnjo semenišča. Poleg tega ga je, tudi o dogajanju v tistem času, piše Hrausky, upokojeni nadškof **Jeglič** v pismu decembra 1936 prosil, naj honorar, ki ga je zavrnil za ureditev Praškega gradu, pokloni za gradnjo semenišča.

Plečniku, ki s škofom Jegličem ni bil v najboljših odnosih, ker je po krivem degradiral njegovega brata duhovnika, poleg tega je imel z

njim tudi zaplete pri gradnji šišenske cerkve, se je pobuda za darovanje honorarja cerkvi zdela neprimerna, saj je načrte za Baragovo semenišče že tako ali tako risal zastonj.

Načrt semenišča iz leta 1936 v merilu 1:500. Na načrtu vidimo tudi cerkev sv. Cirila in Metoda na desni strani in arkade, ki so danes del Navja. Takrat je Plečnik še upal, da bo lahko staro pokopališče spremenil v park, v katerem bi bile ohranjene nekatere pomembnejše grobnice. Tudi tu zasledimo antični princip spomenikov v zelenju, ki mu je Plečnik sledil pri ureditvi Vegove ulice in Žal.

Iz knjige Andreja Hrauskyja z naslovom Plečnikova arhitektura v Ljubljani. Foto: Nina Vogrin

Okrogla stavba, ki je niso dokončali zaradi vojne

A ne glede na zaplete je Plečnik zasnoval semenišče, ki ga je predvidel kot okroglo mogočno stavbo s premerom 100 metrov.

Vanj je vključil tudi kapelo in dvorano, pod njo v kleti pa dodal še eno. V vsako sobo je vključil okno, ki gleda na zunanjo fasado, vsako nadstropje pa je povezal z obodnim hodnikom. Opremo celic je zasnoval skromno, le s posteljo, mizo, stolom in klečalnikom.

Gradnjo semenišča je vodil **Anton Suhadolc**, ki se je moral sam lotiti detajlnih načrtov, saj je Plečnik zaradi svoje nezainteresiranosti za projekt oddal le načrte v velikem merilu. Arhitekt je Suhadolca nato obtožil, da dela na svojo roko in se avtorstvu odpovedal. Ko se je gradnja leta 1938 šele začela, mu je tudi pisal, da je projekt zanj mrtev, še ozadje nastajanja te stavbe v omenjeni knjigi posreduje Hrausky.

Baragovo semenišče je bilo do lanskega leta, ko je bilo dokončno v celoti vrnjeno MOL, v denacionalizacijskem postopku. Ta je občini preprečeval vlaganja v stavbo, zdaj pa so v načrtu njegova prenova in zaokrožitev Plečnikove kompozicije ter ureditev okolice. Foto: Ana Kovač

Nikoli ni služila svojemu namenu

Nastajanje semenišča, ki je ime dobil po slovenskem misijonarju škofu **Antonu Baragi**, in s tem uresničitev njegove krožne zasnove je zaustavila vojna. V petdesetih letih je Plečnikov učenec **Anton Bitenc** nato stavbo preuredil v študentski dom.

Na stavbi je podrl manjši zvonik, ki je stal na strehi srednjega trakta nad kapelo, iz nje pa naredil **Festivalno dvorano**. Ta je postala pomemben prireditveni prostor v mestu, s tem pa dobila vidno vlogo v družabnem življenju. V dvorano vodi monumentalno stopnišče s stebri arhitekta Plečnika in okrasnimi skulpturami akademskega kiparja **Frančiška Smerduja**.

Pod njo je nastal kino Soča, zdaj je tam Slovensko mladinsko gledališče, umetnostni prostor, ki pomembno prispeva k refleksiji družbene resničnosti. Objekt zdaj upravlja tudi **Pionirski dom**. Del te pa zaseda tudi študentski dom Akademski kolegij, ki deluje pod okriljem zavoda Študentski dom Ljubljana, ki je v pristojnosti ministrstva za izobraževanje, znanosti in šport in je eden od najstarejših študentskih domov v Ljubljani.

Zanimiv podatek tega ljubljanskega prostora je, da nikoli ni služil svojemu prvotnemu namenu.

Iz Arhiva Muzeja novejšje zgodovine Slovenije

Tekmovanje frizerjev leta 1961 v **Festivalni dvorani**. Foto: Edi Šelhaus / hrani MNZS

Pustovanje leta 1966. Foto: Edi Šelhaus / hrani MNZS

Polkrožni objekt

Baragovo semenišče, kot se je ime stavbe ohranilo do zdaj, tako svojega zaključka krožne zasnove ni doživelo, so se pa v našem času pojavili novi načrti z njim. Po lanskem zaključku denacionalizacijskih postopkov, ki so dolgo ovirali vlaganje v stavbo, in ko je ta zdaj dokončno v celoti vrnjena v last MOL, je med prihodnje občinske projekte zdaj uvrščena njena prenova.

Na MOL pravijo, da bo prenova Baragovega semenišča celovita, saj gre za objekt velike kulturnozgodovinske vrednosti in zaradi njegove osrednje pozicije v južnem delu Bežigrada.

Na občini načrtujejo tudi celovito ureditev okolice Baragovega semenišča, za kar bo prav tako razpisan natečaj, za začetek izgradnje tega pa napovedujejo leto 2021. Foto: Ana Kovač

Natečaj za najboljšo rešitev za zaokrožitev objekta

Za izbiro najboljše rešitve zaokrožitve Plečnikove kompozicije, ki bo obsegala večjo in manjšo gledališko dvorano za potrebe Slovenskega mladinskega gledališča s spremljajočimi prostori, foaje, kavarno, razstavnimi prostori in podzemno garažo, bodo na ljubljanski občini izvedli natečaj. Priprave nanj bodo začeli letos, prenovljena zgradba pa bo prav tako v upravljanju **Pionirskega doma** in Slovenskega mladinskega gledališča.

Na občini načrtujejo tudi celovito ureditev okolice Baragovega semenišča, za kar bo prav tako razpisan natečaj, za začetek izgradnje tega pa napovedujejo leto 2021.

Za izbiro najboljše rešitve zaokrožitve Plečnikove kompozicije, ki bo obsegala večjo in manjšo gledališko dvorano za potrebe Slovenskega mladinskega gledališča s spremljajočimi prostori, foaje, kavarno, razstavni prostor in podzemno garažo, bodo na ljubljanski občini izvedli natečaj. Foto: Ana Kovač

Foto: Ana Kovač

Nova pošta v novih prostorih

Ker je v sklopu prenove stavbe in ureditve okolice predvidena rešitev stare pošte, objekta v bližini Baragovega semenišča, ki se je pod okriljem projekta Nova pošta vzpostavil kot živ kulturni prostor kritičnega premisleka o širšem družbenem dogajanju, bo njegov program umeščen v nove prostore, pojasnjujejo na MOL.

Kaj pa študentje?

Kako bo s študentskimi sobami po prenovi, na MOL odgovarjajo, da med občino in Zavodom Študentski dom Ljubljana oz. Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport o tem potekajo pogovori in zato zdaj ne morejo dati dokončnega odgovora glede bodoče uporabe prostorov.

Študentski dom Ljubljana je občini poslal prošnjo za nadaljnjo brezplačno uporabo prostorov, kjer imajo 203 ležišča, a se na MOL zavzemajo za plačevanje najemnine, ponudili pa so najemno pogodbo za obdobje treh let.

Na občini zavračajo navedbe o izselitvi študentov v septembru 2019, saj do sedaj še ni bila sprejeta nobena zavezujoča odločitev. "Glede na to, da se v javnosti pojavljajo informacije, da bo MOL izselil študente, to odločno zanikamo. Če jih bo kdo izselil, jih bodo Študentski domovi, zato se morajo študenti z vsemi vprašanji o možnosti nadaljnjega bivanja v stavbi obrniti nanje."